

	<p>Petőfi Sándor Gimnázium</p> <p>5650 Mezőberény Petőfi u. 13-15.</p> <p>E-mail: p.s.g@mezobereny.hu</p> <p>Tel.: 66/515-578, 66/515-579 Fax.: 66/515-580</p>		
---	--	--	---

TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0001

**Petőfi Sándor Gimnázium Kollégium és
Közétkeztetési Központ
Mezőberény**

**Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése
Mezőberény és mikrotérségének nevelési – oktatási
intézményeiben c. projekt**

**Fenntarthatóság pedagógiai gyakorlatának kidolgozása
- Tanulásszervezési eljárások -**

Készítette: Kisné Péter Nóra és Kovács Hajnalka

Mezőberény
2010

TÁMOP 3.1.4-08/2 -2008-0001 „Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése
Mezőberény és mikrotérségének nevelési - oktatási intézményeiben”
Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete
5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.
Telefon: 36-66-515-500 Telefax: 36-66-515-503

Tartalomjegyzék

I. Az intézmény és a fejlesztők bemutatása 3

I. 1. Az iskola eddigi története _____	3
I. 2. Kompetencia alapú oktatás bevezetése _____	5
I. 3. Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képesség kibontakoztató, integrációs felkészítése _____	6
I. 4. A fejlesztők bemutatkozása _____	6

II. A témaválasztás indoklása 7

III. A fenntartható fejlődés és a fenntarthatóság pedagógiája – fogalmi áttekintés 8

III. 1. A fenntartható fejlődés koncepciója _____	8
III. 2. Magyarországi szempont –és követelményrendszerek _____	9
III. 3. A fenntarthatóság pedagógiája _____	10

IV. Környezeti nevelés 13

IV. 1. A környezeti nevelésről általánosan _____	13
IV. 2. A környezeti nevelés eddigi gyakorlata, lehetőségei iskolánkban _____	15
IV. 3. Tanórán kívüli lehetőségek _____	16
IV. 4. Egy különleges vállalkozás: napkollektor-kicsit másképp _____	18

V. Az egészségnevelés 20

V.1. Az egészségnevelés az iskola helyi tantervében _____	20
V. 2. Az egészségneveléshez kapcsolódó témahét megrendezése _____	21

VI. Tudatos vásárlóvá nevelés 28

VI.1. Alapelvek _____	28
VI. 2. Iskolai lehetőségek _____	31

VII. Az európai azonosságtudat fejlesztésének új, tanórán kívüli lehetőségei 33

VII. 1. Kerettantervi előírások _____	33
VII. 2. Európai Unió tagozat / szakkör indítása _____	35
VII. 3. Az Európa Nap megünneplése _____	37
VII. 4. Az Európai Unióhoz kapcsolódó témahét megrendezése _____	38

VIII. Felhasznált irodalom 39

I. Az intézmény és a fejlesztők bemutatása

I. 1. Az iskola eddigi története

Mezőberényben a gimnáziumi képzés 1962-ben indult be újra. Intézményünk a 2. sz. Általános Iskolával közös irányítás alatt állt. A fenntartói jogot a Békési járás, később a megye gyakorolta. A rendszerváltozás óta intézményünk fenntartója Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete.

Iskolánk 1966. március 15-én vált önállóvá, és vette fel a Petőfi Sándor nevet. 1987-ig két párhuzamos osztállyal működő 4 évfolyamos gimnázium volt. Tanulóink a helyi általános iskolákból és a környékbeli kistelepülések intézményeiből kerültek beiskolázásra. A régióban elfoglalt helyünk szükségessé tette, hogy korszerű elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtsunk, és olyan nevelést adjunk tanulóinknak, ami elengedhetetlen egy középfokú végzettséggel rendelkező és tanulmányait folytatni akaró fiatal számára. A hatvanas évek sporteredményei, a gyakorlati oktatás tartalmának praktikus megválasztása (famegmunkálás, gépírás, könyvkötészet, szabás-varrás), az orosz és fizika tagozat működésének színvonala, az intézmény kulturális rendezvényei, kapcsolatai és azok az országos oktatási és pedagógiai programok, melyek kimunkálásában részt vett a tantestület, emelték az iskolát országos hírnévre. Így kerülhetett sor 1987-ben profilbővítésre.

Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény 7.§-ának 4. bekezdése, valamint a 24.§-ának a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján egyedi megoldásként engedélyezte a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, hogy egy éves nyelvi előkészítés után két tanítási nyelven folyjék az oktatás iskolánkban. A német kéttannyelvű oktatással való bővítés szükségessé tette egy kollégium építését is, mely szakaszosan, magas színvonalú építkezéssel készült, és 1987 óta fogadja a régió diákjait.

A következő profilbővítésre 2000 őszén került sor. Az Oktatási Minisztérium pályázatát elnyerve iskolánkban indulhatott útjára Békés Megyében az Arany János Tehetséggondozó Program. Az első „Aranyos” osztály 2005-ben tett sikeres érettségi vizsgát.

2004. szeptember 1-től került sor általános tantervű képzésünk módosítására. Képzésünket egy nyelvi előkészítő évfolyam bevezetésével öt évfolyamos képzéssé alakítottuk át.

A program országos bevezetését az Oktatási Minisztérium kezdeményezte, helyi bevezetését tantestületünk döntése alapján Mezőberény Város Önkormányzati Képviselőtestülete engedélyezte.

A képzési szerkezet 2009. szeptember 1-től az alábbiak szerint módosult. A meghirdetett öt képzés alapján minden tanévben négy osztály kerül beiskolázásra.

- Négy évfolyamos általános tantervű gimnáziumi képzés: az oktatás az általános gimnáziumi tantervi követelmények alapján folyik.
- Négy évfolyamos humán, illetve reátagozatos tantervű gimnáziumi képzés: humán tagozat: dráma, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelv; reátagozat: matematika, fizika, kémia, biológia
A négy évfolyamos tagozatos tantervű osztályban az oktatás az emelt óraszámú tantárgyak kivételével az általános gimnáziumi tantervi követelmények alapján folyik.
- Négy évfolyamos humán illetve reátagozatos gimnáziumi képzés angol/német nyelvi előkészítő évfolyammal: humán tagozat: dráma, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelv; reátagozat: matematika, fizika, kémia, biológia,
Az előkészítő évfolyammal együtt öt évfolyamos általános tantervű osztályban, a diákok a 9., speciális helyi tantervű előkészítő évfolyam után tanulmányikat a 10. általános tantervű évfolyamon folytatják. Az előkészítő évfolyamon kiemelt szerephez jut az angol/német nyelv (heti 14 óra), és a számítástechnika (heti 5 óra). Az öt évfolyamos képzés során cél a minél nagyobb felsőoktatási továbbtanulási arány elérése.
- Öt évfolyamos magyar-német két tanítási nyelvű gimnáziumi képzés: A két tanítási nyelvű ágba a 9. évfolyamon nyelvi előkészítés történik, mely heti 20 óra intenzív nyelvoktatást jelent. A nyelvórák mellett a helyi tantervben megfogalmazottak szerint folyik az oktatás és szinten tartás. A 10. évfolyamon kezdődik a szaktantárgyak célnyelven történő tanítása. Hogy mely tantárgyakat oktatjuk német nyelven, azt elsősorban aktuális humán erőforrásunk és a vonatkozó rendeletek határozzák meg. Kitzűzött célunk ebben az öt évfolyamos oktatási formában, hogy tanulóink a hazai és külföldi felsőoktatásban tanuljanak tovább.

- Öt évfolyamos Arany János Tehetséggondozó Program, speciális gimnáziumi képzés: Az ATP-ben a diákok a 9., speciális központi tantervű előkészítő évfolyam után tanulmányikat a 10. általános tantervű évfolyamon folytatják. Az előkészítő évfolyamon kiemelt szerephez jut az angol nyelv, és a számítástechnika. Az öt évfolyamos képzés során cél a minél nagyobb továbbtanulási arány elérése, illetve ezzel párhuzamosan a munkaerő-piaci érték növelése (utazás-turizmus tantárgy, gépírás, számítástechnika, nyelvvizsga, jogosítvány).

I. 2. Kompetencia alapú oktatás bevezetése

A TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0001 azonosító számú „Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési-oktatási intézményeiben” című projekt keretében a kompetencia alapú oktatás elterjesztéséhez újszerű tanulásszervezési eljárásokat sajátítunk el, vezetünk be, szegregációmentes, együttnevelési környezetet alakítunk ki, a digitális technikákat széles körben alkalmazzuk, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességeket fejlesztjük.

A projekt keretében az alábbi innovációkat valósítjuk meg: tantárgytömbös oktatás, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, három hetet meghaladó projekt, témahét, tanulói lat-top program, jó gyakorlatok átvétele.

A projekt megvalósítása az intézményben intézményi folyamat-tanácsadó, kompetenciaterületi mentorok, szaktárgyi mentorok, IKT szaktanácsadó, szakmai vezető segítségével történik.

A TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0001 azonosító számú „Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési-oktatási intézményeiben” című projektben foglaltakat az alábbiak szerint valósítjuk meg:

A kompetencia alapú oktatást az alábbi kompetenciaterületen vezetjük be:

- szövegértés
- matematika
- élő idegen nyelv
- szociális és életviteli
- életpálya-építés

Tantárgytömbösített oktatást valósítunk meg matematika, magyar nyelv és irodalom, informatika, fizika tantárgyakból. Bontás nélküli tantárgy oktatásaként a magyar nyelv és irodalom egysége került bevezetésre.

I. 3. Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képesség kibontakoztató, integrációs felkészítése

Halmozottan hátrányos helyzetű tanulóink a 2009/2010. tanévtől az oktatási és kulturális miniszter által kiadott Integrációs Pedagógiai Program (IPR) szerint képesség kibontakoztató, integrációs felkészítésben vesznek részt.

I. 4. A fejlesztők bemutatkozása

Kisné Péter Nóra vagyok. Debrecenben végeztem ábrázológeometria-matematika szakos tanárként. 2005 óta tanítok a Petőfi Sándor Gimnáziumban matematikát. Korábban egy évet tanítottam szülővárosomban, Miskolcon a Bláthy Ottó Szakközépiskolában, és az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolában. Nagyon fontosnak tartom a környezetvédelmet, ezért is vagyok tagja az iskolában működő ökocsoportnak.

Kovács Hajnalka vagyok. Szegeden végeztem magyar-történelem szakos bölcsészként és tanárként. 2008 óta tanítok a Petőfi Sándor Gimnáziumban magyart, történelmet, kommunikációt valamint tánc és drámát.

*„Nászutunk a Földdel véget ért.
Most már komolyan kell vennünk házasságunkat.
Mi nem válhatunk el, de ő igen.”
(Noel McInnis és Richard Heiss)*

II. A témaválasztás indoklása

Napjainkban nagyon sokat hallunk a környezetvédelemről és az egészséges életmódról. Ezért tartottuk fontosnak, hogy ezek a nagyon aktuális gondolatok a diákokhoz is eljussanak, hiszen bolygónk további sorsa az ő kezükben van. Emellett hangsúlyozni kívánjuk azt is, hogy milyen lehetőségeket rejt számukra az a tény, hogy az Európai Unió állampolgárai.

Az elkövetkező tanévek során különböző témahetek szervezésével kívánjuk felhívni a tanulók figyelmét arra, hogy nagyon sokat tehetnek saját egészségük megőrzéséért és környezetük védelméért. Az egyik témahét az egészséges táplálkozáshoz és a mozgáshoz kapcsolódik, egy másik az Európai Unióval kapcsolatos. Tartunk még témahetet a tudatos vásárlásról, illetve „öko-projektnapokat”. Ezen kívül saját készítésű „napkollektor” gyártása is a tervek között szerepel.

III. A fenntartható fejlődés és a fenntarthatóság pedagógiája – fogalmi áttekintés

A fenntartható fejlődés koncepciója a világ vezető államaiban már az 1970-es években előtérbe került, Magyarországon viszont csak a rendszerváltás után jelent meg. Az eltelt időszakban több tanulmány is született többek között Havas Péter, Varga Attila és Németh Gáborné Doktor Andrea tollából. Munkáik áttekintésével próbálom meg a fogalmat körbejárni.¹

III. 1. A fenntartható fejlődés koncepciója

A környezeti problémákat nem lehet elszigetelten kezelni a gazdasági és társadalmi fejlődéstől. Ezért a fenntartható fejlődés meghatározásakor három alrendszer szerves kapcsolatát kell figyelembe venni: a környezeti, a gazdasági és a társadalmi. Megértéséhez tehát rendszerben kell gondolkodni.

1992-ben a Rio de Janeiro-i Környezet és Fejlődés Konferenciáján megalkották a fogalom máig általánosan elfogadott meghatározását: „Fenntartható fejlődés elnevezéssel illetik azt a fejlődést, amely a jövőbeli nemzedékek létfeltételeinek veszélyeztetése nélkül elégíti ki a mai szükségleteket.” A fogalom három értékítéletben gyökerezik:

1. Rögzíti a jövőben élő emberek jogát a föld erőforrásainak használatára.
2. Milyen környezetet kívánnak maguknak az emberek? Ezen belül két álláspont létezik:
 - A *gyenge fenntarthatóság* álláspontja: ha az élet természeti alapjai károsodnának, akkor a fenntarthatóságot az anyagi javak fokozott termelésével érik majd el. E koncepció szerint a természet helyettesíthető. Ez az álláspont szűk látókörű és tarthatatlan.
 - Az *erős fenntarthatóság* álláspontja: a természeti javakat csak korlátozott mértékben lehet gazdasági tőkével helyettesíteni. A teljes természeti tőke megőrzése a cél.
3. A nemzetközi igazságosság elve: globális esélyegyenlőség.

A fenntartható fejlődés mutatóit az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága dolgozta ki 1994-ben. Ezek a következők:

¹ <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2001-09-ta-Havas-Fenntarthatosag>
<http://www.ofi.hu/tudastar/nemeth-gaborne-doktor-090930>
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=TF-Havas-Varga-Fenntarthatosag>
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005-12-ta-Tobbek-Fenntarthato>

- Az erőforrásokat hatékonyan használjuk, a hulladékképződést minimalizáljuk.
- A szennyezést korlátozzuk azon a szinten, amely nem károsítja sem a természeti rendszereket, sem az emberi egészséget.
- Az emberek egészségét biztonságos, tiszta és kellemes környezet fenntartásával védjük, és a prevencióra helyezzük a hangsúlyt.
- A természet sokféleségét (a biodiverzitást) értéként kezeljük és óvjuk.
- A közösségek helyi igényeit helyileg elégítjük ki.
- Igyekszünk biztosítani, hogy a jó minőségű élelmiszerhez, ivóvízhez, otthonhoz és üzemanyaghoz mindenki elérhető áron jusson hozzá.
- Mindenki számára legyen adott a lehetőség, hogy megfelelő munkát vállaljon. A munkavégzésért tisztességes fizetés járjon.
- Az áruk, a szolgáltatások a környezet megterhelése nélkül legyenek megközelíthetők.
- Az embereknek ne kelljen tartaniuk a bűnözéstől, zaklatástól személyes meggyőződésük, etnikai, nemi hovatartozásuk vagy szexuális szokásaik miatt.
- Mindenki megszerezhesse azokat az információkat, ismereteket és tudást, amelyek birtokában a társadalom teljes értékű tagjává válhat.
- A társadalom minden tagjának legyen lehetősége a döntéshozatali folyamatban való részvételre.
- Mindenki számára legyenek hozzáférhetők a kulturális, pihenési és kikapcsolódási lehetőségek.
- Az emberek alkotta környezetben, a helyekben és a tárgyakban szépség és hasznosság érvényesüljön. Tiszteljük a sokféleséget és a helyi sajátosságokat.

1997-ben kötötték meg az Amszterdami Egyezményt, amely a fenntartható fejlődést már az Európai Unió egyik legfontosabb prioritásaként értelmezte.

III. 2. Magyarországi szempont –és követelményrendszerek

A 2064/2004. (III.18.) kormányhatározat 3. bekezdése értelmében ki kell dolgozni a fenntartható fejlődési stratégiára vonatkozó szempont-és követelményrendszert, amely meghatározza a stratégia elkészítésének és végrehajtásának kereteit. Ennek a stratégiának egyik lényeges követelménye,

hogy a társadalmi jólét elérése és megtartása érdekében folytatott gazdaságfejlesztés a természeti erőforrások javuló hatásfokú felhasználásával, a környezetterhelés korlátozásával, csökkentésével történjen. A gazdasági fejlődésnek elő kell segítenie a szociális kohézió erősödését is.

III. 3. A fenntarthatóság pedagógiája

A fenntartható fejlődés fogalma az iskolákban is megjelenik. A *fenntarthatóságra* nevelés azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre a környezeti, a társadalmi és a gazdasági rendszer között abból a célból, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ez integrált rendszerközelítést, tantárgy- és tudományközi megközelítést igényel.

A fenntarthatóság pedagógiája célja szerint *egész életen át tartó tanulási folyamat*, amely olyan informált és tevékeny állampolgárokat nevel, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet- és környezettudomány, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös intézkedésekben. Ezek az *intézkedések* biztosítják az egészséges környezetet és a hatékony gazdaságot a jövő számára.

A fenntarthatóság pedagógiája és a környezeti nevelés kapcsolata sokrétű és történeti eredetű. Világszerte a környezeti nevelés gyakorlata és fogalma alakult ki korábban, és csak fokozatosan válik a fenntarthatóság pedagógiai rendszerének részévé. A környezeti nevelés egyik legmeghatározóbb hatású dokumentuma a tbiliszi nyilatkozat, amely 1976-ban rögzítette a környezeti nevelés célját, területeit és módszereit. „A környezeti nevelés tulajdonképpeni célja felkészíteni az embereket arra, hogy megértsék a természet komplexitását, és hogy az egyes országok ennek megfelelően alakítsák tevékenységüket és fejlesztési elképzeléseiket annak érdekében, hogy azok összhangban legyenek a környezeti körülményekkel.”

William Stapp a Michigani Egyetem végzős hallgatóival 1968-ban kidolgozta a *környezeti nevelés* első hivatalos definícióját: „A környezeti nevelés célja, hogy olyan állampolgárokat neveljen, akik jól ismerik a biológiai és fizikai környezetet és annak problémáit, tudják, hogyan segíthetnek a problémák megoldásában, és ehhez a megfelelő motivációval rendelkeznek.”

A magyarországi *Nemzeti alaptanterv*ben a környezeti nevelésről szóló „műveltségterületek közötti közös követelmény” fejezet a környezeti nevelést tantárgyközinek deklarálja, rögzíti a multi- és interdiszciplinaritást, hangsúlyozza az élő természet fennmaradásának és az állampolgári felelősségnek, a környezettudatos életvitel elősegítésének elemeit. A 2000-ben megjelent kerettanterv mint az alap- és középfokú oktatás tartalmi szabályozó dokumentuma követi és néhol kiegészíti a NAT fogalomhasználatát. A kerettantervek az egyes elkülönült tantárgyakba építik be a környezeti nevelési tartalmakat és követelményeket, jelentősen kibővítve annak korábban csak a természettudományos tantárgyakban érvényesülő vonatkozásait a társadalomtudományi és technikai területekkel. A kerettantervi dokumentumban jelenik meg először a hazai oktatási tartalmi szabályozó dokumentumok történetében a fenntartható fejlődés kifejezés. A kerettantervhez elkészült segédlet átfogóan és részletesen bemutatja az 1–12. évfolyamokon az egyes tantárgyak környezeti nevelési tartalmát, ezek tanulási-tanítási módszereit, áttekinti a tanórán és az azon kívüli környezeti nevelési lehetőségeket, mindezt kapcsolatba hozza az értékeléssel és a minőségbiztosítással. A segédlet kitekint a nemzeti és etnikai kisebbségi társadalmi csoportok gyermekei, a fogyatékosok és a kimagasló tehetségű tanulók környezeti nevelésére is.

Magyarországon 2001-ben készült el a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és az Oktatási Minisztérium közös környezeti nevelési koncepciója. Az OM jelentős szerepet vállalt a hazai környezeti kultúra emelésében, a környezeti nevelés fejlesztésében és támogatásában. Megjelenik a *környezeti polgár* fogalma, illetve a környezeti polgárrá nevelés, vagyis „a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása.”

Az OM környezeti nevelési koncepciójának egyik legfontosabb színtere a köz-, szak- és felsőoktatás. A koncepció két programcsomagot tartalmaz:

1. *Cselekedtető programok, melyek a diákok és tanárok tényleges részvételén alapulnak.*

- Óvodai környezeti nevelési program
- Iskolai programok

- Erdei Iskola Program Az erdei iskola olyan, a tantervbe beépített legalább egyhetes nevelő-oktató egység, amely a szorgalmi időszakban, más településen, valamilyen természetes élőhely közelében valósul meg. Nem önálló intézmény, nem kirándulás vagy nyári tábor.
- Szelektív Hulladékgyűjtési Program
- Középiskolai akciók, programok szervezése környezeti problémák megoldására
- Komposztálási program
- GLOBE-program (Global Learning and Observations to Benefit the Environment)
- Az ökoiskolák magyarországi hálózatának létrehozása és működtetése
- Felsőoktatási környezeti nevelési program

2. Fejlesztési programok

- A környezeti nevelés tantárgyi helye, a pedagógusok továbbképzése és munkájuk segítése.
- A tanórához kapcsolódó és tanórán kívüli iskolai környezeti nevelés eszköztudatának és módszertanának kialakítása.

2002. október 21-én megállapodásban fejezte ki együttműködési szándékát az Oktatási Minisztérium és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a környezeti nevelés fejlesztéséről a 2002–2008 közötti időszakra. A két miniszter közös alapelvei:

- A fenntartható fejlődés, a környezet állapota, a társadalom környezeti ismeretei és környezettudatos magatartása szoros összefüggésben állnak. Ezért kívánatos a környezet- és az oktatáspolitikai összehangolása.
- A környezeti nevelésben a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és az Oktatási Minisztérium stratégiai és operatív partnerek.
- A természeti, környezeti és vízügyi oktatásban-nevelésben és tájékoztatásban a társadalmi és környezeti értékek feltárása, tudatosítása az európai és globális folyamatokkal összefüggésben kell, hogy megtörténjen.

A fenntarthatóság problémájának megoldásához oktatási reformra van szükség. Nem lehet ugyanolyan szerkezetű oktatással megoldani a gondot, mint ami a kialakulásához vezetett. Az oktatás központi céljai között szerepelnie kell a hallgatók képessé tételének a fenn nem tartható fejlődés elemeinek felismerésére és a megoldás módozatainak megtalálására. Hogyan reagáljanak kritikusan a környezetben, és megfontolják, hogy mit jelent számukra és közösségük számára a fenntarthatóság. Ezt a képességet nevezik *tevékenységi kompetenciának* vagy *környezeti állampolgárságnak*

IV. Környezeti nevelés

IV. 1. A környezeti nevelésről általánosan

A környezeti nevelés kifejezésben a „környezet” szó gyakorlatilag az egész világot jelenti; beleértjük természetes, ember alkotta és társadalmi környezetünket egyaránt. A „nevelés” pedig személyiségformálást jelent, beleértve a személyiség minden összetevőjét.

A Tbiliszben 1977-ben tartott környezeti nevelési konferencia zárójelentéséből a következő definíció olvasható ki: „A környezeti nevelés egy folyamat, amelyben olyan világnemzedék nevelkedik fel, amely ismeri legtágabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Ismeretekkel, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkeznek, hogy egyénileg és közösségben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásain és az újabbak megelőzésén”.

A környezeti nevelés tehát egyfajta környezeti kultúrára nevelés, amely kultúra magába foglalja a környezetre vonatkozó ismeretektől a környezetbarát életmódig tartó teljes skálát.

A környezeti nevelés fogalma az elmúlt évtizedekben nagy változáson ment keresztül. Amikor megjelent-és még szinte mindenkinek szokatlan kifejezés volt-sokan környezetvédelmi nevelést értettek alatta, s azon belül is elsősorban biológiai-ökológiai-természetvédelmi nevelést. A képviselői is elsősorban biológiai-ökológiai-természetvédők voltak. Azután fokozatosan szélesedett a fogalom jelentése, kiderült, hogy a környezetünkkel való harmonikus együttélés az egészséges ember-ember kapcsolatra nevelés is szükséges. Megjelentek tehát a humán és társadalmi szempontok a környezeti nevelésben. Mai feladatunk, hogy

a környezeti nevelésben megtaláljuk a „humán és reálszemponatok” helyes szintézisét.

A környezeti nevelés távlati céljai a következők:

- a) elősegíteni annak felismerését, hogy a gazdasági, társadalmi és ökológiai jelenségek kölcsönösen függenek egymástól
- b) biztosítani mindenki számára a lehetőséget, hogy elsajátítsa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert és elkötelezettséget
- c) kialakítani az egyes emberekben, csoportokban és a társadalom egészében a környezettel kapcsolatos, új magatartási és életviteli mintákat

Ebből a meghatározásból világosan kiderül, hogy a környezeti nevelés célkategóriái az egyén szintjén felölelik a problémákra való nyitottságot, a megfelelő ismereteket és készségeket, a helyes hozzáállást és az aktív részvételt, a társadalmak szintjén pedig az egész termelési és fogyasztási rendszer fenntarthatóvá tételét.

Van abban a „vádban” valami igazság, hogy ha ennyire tágran értelmezzük a környezeti nevelést, akkor az hovatovább felöleli a nevelés egészét. De ez nem véletlen, hiszen ha a környezeti nevelés egyéneknek és közösségeknek a „világgal” való harmonikus együttélésre nevelés, akkor valóban nincs semmi olyan, ami ne tartozna bele valamilyen formában. Nem véletlen a „Tbiliszi dokumentum” fogalmazása: „A környezeti nevelés legyen katalizátor, amolyan közös nevező a nevelési rendszer megújításában”.

A fenntarthatóság pedagógiája és a környezeti nevelés kapcsolata történeti eredetű. A környezeti nevelés gyakorlata világszerte elterjedt, és tartalmában, módszereiben mind jobban kibővült a globális és helyi környezeti problémák kihívásai következtében. A környezeti nevelés ma már egységbe foglalja a természeti, az ember alkotta és a társas-társadalmi környezettel kapcsolatos vonatkozásokat egyaránt. Mindazok az alapvető szempontok és értéktartalmak, amelyek a környezeti nevelésben meghatározóak, érvényesek a fenntarthatóság pedagógiája terén is.

A fenntarthatóság pedagógiája a környezeti nevelés kibővült tartalmára épül, és azzal rendszerként egybekapcsolódik a globális, a jogi-etikai, a fejlődésre, a béke megteremtésére és a környezeti erőforrásokkal való gazdálkodásra irányuló nevelési törekvések köre, amelyek együttesen alkotják a fenntartható fejlődés elősegítésére irányuló pedagógiai gyakorlat tartalmát.

A társadalom szemléletformálásával, nevelésével foglalkozó egyének és közösségek előtt álló kihívás, hogy elősegítsék azt a szükséges átalakulást, amely a fenntartható fejlődés útjára segíti a válaszüthoz érkezett emberiséget. A választás a véges mennyiségű természeti-gazdasági erőforrások kimerülését okozó korlátlan gazdasági növekedés, és a megújuló természeti és gazdasági erőforrásokkal való gazdálkodásra épülő fenntartható fejlődés között mind sürgetőbb.

A környezeti nevelés céljai, kívánalmai, jellemzői:

- Legyen komplex, rendszer-szemléletű
- Legyen élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő
- Legyen lokális és globális egyszerre
- Legyen mai és jövőbenező egyszerre
- Legyen tevékenységre orientált
- Neveljen együttműködésre
- Neveljen problémamegoldásra
- Neveljen új értékrendszerre²

IV. 2. A környezeti nevelés eddigi gyakorlata, lehetőségei iskolánkban

Ezen célokat tartottuk mi is szem előtt, amikor elkezdtük kidolgozni ezt a programot. Iskolánk a 2008/2009-es tanévtől viseli az ökoiskola címet. Ehhez híven, nagyon sok módon próbáljuk a diákok figyelmét felhívni arra, hogy milyen fontos környezetünk védelme.

- Ahogy az ökoiskola munkatervében is szerepel, nagy figyelmet fordítunk a hulladékok szelektív gyűjtésére. Több helyen van palackzsugorító felállítva, amit a diákok külön szemetesekbe gyűjtenek. Ezek elszállítása a műanyag palackos konténerbe szintén a gyerekek feladata.
- A használt elemeket is külön gyűjtjük.
- A tanári munka során törekszünk minél kevesebb papírt használni, és az elhasznált papírokat is szelektíven gyűjteni.
- Az iskolánkban és a kollégiumban elég sok zöld terület van, amit a diákok bevonásával próbálunk rendben tartani - fákat és virágokat ültetnek, madáretetőket raknak ki, és komposztálót is készítettek már.

² Vásárhelyi – Victor 2003, 11-12., 19-21.

- Tervek között szerepe még egy fűszerkert kialakítása is, amit akár a kollégiumi diákok hasznosíthatnának.

IV. 3. Tanórán kívüli lehetőségek

Iskolánk környezeti nevelési programjában a tanórai foglalkozások keretein belüli fejlesztés kicsit részletesebben van taglalva, ezért én a tanórán kívüli foglalkozásokra szeretném inkább a nagyobb hangsúlyt fektetni. A természet védelmére nagyon sok „ünnepnapunk” van. Valamelyik a növényekre, valamelyik a barlangokra, vagy a nemzeti parkokra hívja fel a figyelmet, és még sorolhatnám. Természetesen nemcsak ezeken a napokon kell odafigyelni ezekre az értékekre, de ezek a napok legalább felhívják mindenki figyelmét. Sajnos nincsen arra lehetőségünk, hogy minden ilyen alkalomról megemlékezzünk, de reményeim szerint évről-évre bővülni fog a megtartott napok száma. Első nekifutásként a következő jeles napokról szeretnénk megemlékezni:

- Szeptember 23. – Takarítási Világnap

A tanév elején járunk még, és a nyári munkálatok során rendbe lett téve az iskola épülete, de ez alatt a három hét alatt amióta az iskola elkezdődött is sok szemét gyűlhetett össze az iskolában és környékén. Éppen ezért ezen a napon az aktuális nagytakarítást végezzük el. Ha arra van szükség, ablakot pucolunk, vagy az utcán szedjük össze a szemetet, vagy ami éppen szükséges.

- Október 31. vagy a hónaputolsó munkanapja – Takarékosági Világnap

Ezen a napon megpróbáljuk felhívni a diákok figyelmét arra, hogy mi mindennel is kell takarékoskodni. Mint tudatos vásárlók a pénz költésén kívül arra is törekednünk kell, hogy az energiával, vízzel és a természet adta értékekkel is óvatosan bánjanak. Ezzel kapcsolatban a diákok plakátokat és kiselőadásokat készítenek a takarékoság illetve a pazarlás következményeiről, és természetesen fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az iskolában se legyen felesleges energiapazarlás és ne költsenek túl.

- Március 22. – Víz Világnapja

A Körös közelsége miatt evidens, hogy ezen a napon nagyobb figyelmet fordítsunk rá, például megvizsgáljuk a víz minőségét. Természetesen nemcsak a Körösre kell összpontosítanunk, hanem bármelyik természetes vagy mesterséges víznyerő helyre. A diákok között fotópályázatot hirdetünk, ahol mindenki a saját szemszögéből mutathatja be, hogy mit is jelent a víz, miért kell vigyáznunk a tisztaságára. Az elkészült képekből a kollégiumban kiállítást szervezünk.

- Április 22. – Föld Világnapja

Iskolarádión keresztül emlékezünk meg a Föld napjáról, délután pedig fát ültetünk a kollégium kertjében.

- Május 31. – Dohányzásmentes Világnap

Sajnos a diákok körében is elég népszerű a dohányzás. Ezen a napon figyelemfelkeltő futást szervezünk Mezőberény utcáin egy kijelölt útvonalon, ezzel hívjuk fel az emberek figyelmét a dohányzás káros hatásaira.

- Projektnapok

A tanév utolsó hetében minden évben megrendezésre kerülnek az ún. projektnap, ami az egész iskolát megmozgató program. Minden évben más-más téma köré épülnek a feladatok, kiállítások, előadások.

A környezetvédelem lehetne a következő téma, és a következő programok közül választhatnak a diákok:

A megújuló energiával kapcsolatban külső meghívott előadók tartanak a diákoknak előadást. Mindenki választhat, hogy őt a napenergia, szélenergia, vagy éppen a geotermikus energiafelhasználás érdekli-e jobban. Ezen kívül az elbomlása miatt a legnagyobb problémát okozó hulladékunkról, a műanyagról is hallhatnak előadást egyetemről meghívott előadóktól. Az első nap az elméleté,

illetve az előkészületek, a második napon pedig aktív munkával telik az idő. Különböző helyszíneken különböző tevékenységek közül választhatnak:

A kollégium konyhájában biokenyérsütés folyik, a hátsó udvaron komposztálót készítenek. Az aulában műanyagból műalkotásokat készítenek a kreatív diákok, illetve vannak, akik berendezési tárgyakat vagy dísz tárgyakat gyártanak mindenféle műanyag dolgokból. Természetesen a divat sem maradhat ki: újságpapírból, PET palackokból, és alumíniumüdítős dobozokból készülnek a remekbe szabott ruhaköltemények. Egy másik helyen azt sajátíthatják el, hogy hogyan tudunk az otthoni nagytakarítás során minél kevesebb szennyező anyagot használni, milyen bio tisztítószeresek vannak, és a hétköznapi citromlé vagy ecet milyen jó szolgálatot tud tenni takarítás során. Akik pedig tudományosabban szeretnék megközelíteni a dolgokat, a szivárványmolekulákról tanulhatnak, vagy modellezhetik a kémiai kötéseket. Miután mindenki végzett a saját feladatával a kollégium aulájában kiállítjuk az elkészült remekműveket, amit forgószínpadszerűen nézik meg a diákok, hogy mindenki láthassa, hogy ki mit csinált.

IV. 4. Egy különleges vállalkozás: napkollektor-kicsit másképp

Az interneten sokat lehet olvasni a sörkollektorról, ami a napkollektorhoz nagyon hasonlít, de a drága kollektor helyett mi magunk készíthetjük el. Benne levegőt keringtetve fel lehet melegíteni reményeim szerint a tornatermet.

Ez egy elég összetett feladat. Első lépésként a matematika órákon kiszámítják a diákok, hogy mennyi dobozra van szükség, és megnézzük, hogy mennyit is tud ezzel az iskola spórolni. Táblázatba foglaljuk a mostani energiafogyasztásunkat, amit a későbbiekben össze tudunk hasonlítani, hogy valóban működik-e a szerkezet. Aztán kezdődik a gyűjtőmunka. Mivel iskolában vagyunk, és nem a minél nagyobb sörfogyasztásra szeretnénk buzdítani a fiatalokat ezért a fém üdítős dobozokat kell gyűjteni. Elég nagy mennyiséget fel kell halmozni, ezért már az év elején elkezdődik a gyűjtés. Ezen dobozok tárolását meg kell oldani, mert nem szabad összenyomódniuk, és így elég nagy helyet foglalnak el. Ehhez egy tároló helyiséget kell kinevezni, ami lehet az önismereti terem mellett. A megfelelő mennyiség összegyűlése után az osztályok között szétosztjuk a tégelyeket - lehet

akár versenyeztetni is az osztályokat, hogy ki gyűjti a legtöbb dobozt, és ők valami külön jutalomban részesülnek.

A következő feladat az lesz, hogy a dobozok alját és tetejét kivágjuk, hogy egymáshoz illesztve egy egybefüggő csövet kapjunk. És természetesen, ahogy a napkollektor is sötét színű, ezeket a dobozokat is le kell festeni hóálló fekete festékkel, ami jól magába szívja a nap sugarait. Ezután következik az összeszerelés, az egyes darabokat összeragasztjuk. Ehhez külső szakember segítségét is kérjük, hogy a lehető legjobb hatásfokkal működjön a szerkezet.

Mivel az egész év során vannak ezzel a projekttel feladatok, fontos az időbeosztás, nehogy elcsússzon a kivitelezés. És természetesen minden gördülékenyebben megy, ha van egy felelős is érte. Ezt foglalja magába a következő táblázat.

Időpont	Tevékenység	Felelős
Szeptember	Számítások elvégzése Tájékoztató	Matematika munkaközösség
Október első hete	Gyűjtés meghirdetése	Igazgató
Októbertől februárig	Gyűjtés – osztályonként külön verseny	DÖK
Február első hete	Legtöbb dobozt gyűjtő osztály jutalmazása	Igazgató
Február második hete	Osztályok között egyformán elosztani a dobozokat	DÖK
Április első hete	Eddig kell elkészülni a dobozfedelek kivágásával és a festéssel.	Rajztanár
Április második hete	Külső szakemberrel kapcsolatfelvétel	Igazgató
Április végéig	Hő technikai számítások	Épületgépész
Május második hete	Kollektor összeszerelése	Testnevelők
Május vége	Kollektor felszerelése	Épületgépész

A következő tanév feladata az ellenőrzés lesz. Figyelemmel kísérve, hogy hogyan működik a szerkezet, van-e változás a fogyasztásban, mennyi ideig tud működni a kollektor.

A gyűjtés fázisáig az egész iskola részt vesz a projekt elkészítésében, a későbbiekben viszont a végzősöket nem terheljük, hogy az érettségire tudjanak koncentrálni, így a vágás és festés már csak a 9-12 évfolyamosokat érinti. Az összeszerelésnél pedig már természetesen nincsen az egész iskolára szükség, itt minden osztályból 1-2 képviselő végzi el a munkát.

Természetesen ez nem teljesen ingyenes projekt, a szükséges anyagi forrásokat (festék, ragasztó, vágószerszámok, mérnöki segítség) pályázat útján vagy a fenntartótól próbáljuk megszerezni.

V. Az egészségnevelés

V.1. Az egészségnevelés az iskola helyi tantervében

A gimnáziumi kerettanterv³ a következőképpen fogalmazza meg az egészségneveléssel kapcsolatos elvárásokat: „Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat, és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére. (...) Az egészséges életmódra nevelés nem csak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani, tisztában legyenek a fogyasztóvédelmi és bűnmegelőzési ismeretekkel. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok – leggyakoribb, egészséget, testi

³ <http://www.ntk.hu/kozepiskola/oktatastamogatas/kerettanterv>

épséget veszélyeztető tényezőit. Készüljenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Iskolánk helyi tantervének⁴ fontos elemei az Egészségnevelési Program és a Drogstratégiánk, melyek a kerettanterv alapján készült. A dokumentumok három tantárgy feladatát emelik ki az egészségneveléssel kapcsolatban:

- **Biológia:** Az emberi szervezet felépítésének és működésének megismerése során központi szerepet kap a mindennapi életünkhöz szükséges egészségünkkel kapcsolatos ismeretszerzés.
- **Osztályfőnöki óra megfelelő témái:**
 - ❖ A család egészsége
 - ❖ Ételtészítési gyakorlatok
 - ❖ Emberismeret
 - ❖ Háztartástan
 - ❖ Önismeret
 - ❖ Társas kapcsolatok
 - ❖ A konfliktuskezelés
 - ❖ Lelki egészség
 - ❖ Testi egészség
- **Testnevelés:** Az ellenálló képesség és az edzettség fejlesztése, az ortopédiai elváltozások ellensúlyozása.

V. 2. Az egészségneveléshez kapcsolódó témahét megrendezése

Az utóbbi időben felmerült az igény, hogy intenzívebben foglalkozzunk a témával, így vetettük fel az ötletet, hogy rendezzünk egy egészségneveléssel kapcsolatos témahétet a következő tanévek egyikében.

A témahét előkészítése már megkezdődött. Az idei tanévben (2009/2010) friss helyzetelemzést készítettünk diákjaink dohányzás, alkohol- és drogfogyasztási szokásairól. Az utolsó ilyen jellegű felmérés még az 1999/2000-es tanévben

⁴ <http://gimnazium.mezobereny.hu>

készült, így azok már messze nem aktuálisak. A kérdőívet a végzősök kivételével minden osztály kitöltötte. Íme, a kérdőív⁵:

Kérdőív,
középiskolások számára,
az alkohol-, drogfogyasztás és dohányzási szokásokról.
A válaszadás név nélküli !

1.	Nemed?	☐ Lány	☐ Fiú
2.	Életkorod?	☐ ☐ év	
3.	Melyik évfolyamba jársz?		
4.	<i>Dohányzási szokások.</i>		
4.1.	Dohányzol?	☐ Igen	☐ Nem
4.1.1.	Ha igen, mióta? (Életkor)	☐ ☐ év	
4.1.1.1.	Miért szoktál rá?	☐ Barátok miatt	☐ Szülők miatt
	☐ Csak úgy...		
4.1.1.2.	Mennyit szívsz naponta?	☐ Több mint 1 doboz	☐ 1 doboz ☐
	Kevesebb.		
4.1.1.3.	Tudják otthon?	☐ Igen	
	☐ Nem		
4.1.1.3.1.	Ha igen mit szólnak hozzá?	☐ Tiltják	☐ Engedik
4.1.1.3.2.	Ha nem, mit mondanának, ha megtudnák?	☐ Megtiltanák	☐
	Engednék		
4.2.	Ha nem dohányzol, miért?	☐ Tiltják	☐ Egészségtelen ☐ Nincs rá szükségem
4.3.	Zavar, ha mások előtted szívnak?	☐ Igen	☐ Nem
5.	<i>Alkohol-fogyasztási szokások.</i>		
5.1.	Fogyasztasz alkoholt?	☐ Igen	☐ Nem
5.1.1.	Ha igen, miért?	☐ A jó kedv miatt	☐ Mások is isznak ☐
	Megszokásból		
5.1.1.1.	Hol?	☐ Buliban / Diszkóban	☐ Otthon ☐
	Kocsmban		
5.1.1.2.	Milyen gyakran?	☐ Naponta	☐ Hetente ☐ Csak ritkán
5.1.1.3.	Mennyit?	☐ Mértékkel	☐ Hogy jó kedvem legyen ☐
	Túl sokat		
5.1.1.4.	Szüleid tudják?	☐ Igen	☐
	Nem		
5.1.1.4.1.	Ha igen? Mit szólnak hozzá?	☐ Elfogadják	☐ Tiltják ☐
	Ösztönöznek		
5.1.1.4.2.	Ha nem? Mit szólnának, ha megtudnák?	☐ Megengednék	☐
	Tiltanák ☐ Ösztönöznének		

⁵ memex.c3.hu/~ifyou/palyazatok/rez/kerdd.doc

5.1.2. Ha nem, miért? szükségem	☐ Ártalmas	☐ Könnyen becsípek	☐ Nincs rá
6. Drogfogyasztás.			
6.1. Próbáltál már ki drogot?	☐ Igen	☐ Nem	
6.1.1. Ha igen melyet? Kemény drogot	☐ Marihuána	☐ Speed / Extasy	☐
6.2. Fogyasztasz drogokat?			
6.2.1. Ha igen, melyet? Kemény drogot	☐ Marihuána	☐ Speed / Extasy	☐
6.2.1.1. Milyen gyakran?	☐ Naponta	☐ Hetente	☐ Ritkán
6.2.1.2. Tudják otthon?	☐ Igen		☐ Nem
6.2.1.2.1. Ha igen? Mit szólnak hozzá? Ösztönöznek rá	☐ Elfogadják	☐ Tiltják	☐
6.2.1.2.2. Ha nem, Mit szólnának hozzá? Ösztönöznének rá	☐ Elfogadnák	☐ Tiltanák	☐
6.2.2. Ha nem miért? Nincs rá szükségem	☐ Egészségtelen	☐ Drága	☐

Kérés: Ha lehet, az adatok és a feldolgozás pontosságának szempontjából a válaszadás őszinte legyen!
A válasz X-szel jelölendő!

A kérdőív kitöltése során hangsúlyozottan kértük az őszinte válaszadást. A tanulók többsége komolyan vette a kérdéseket, csak az egyik 9. osztályban fordult elő, hogy szándékosan többen is, nem a valóságnak megfelelő válaszokat adták, ezzel az osztállyal újra el kellett végeztetni a teszt kitöltését.

A következő eredményt kaptuk:

Dohányzás

9. évfolyam 83% nem dohányzik
17% dohányzik – 13% naponta kevesebb,
mint egy doboz cigit szív el
4% 1 doboz

10. évfolyam 80% nem dohányzik
20% dohányzik - 19% naponta kevesebb,
mint egy doboz cigit szív el
1% 1 doboz

11. évfolyam

70% nem dohányzik

30% dohányzik - 27% naponta kevesebb,

mint egy doboz cigit szív el

2,7% 1 doboz

0,3% több mint egy doboz

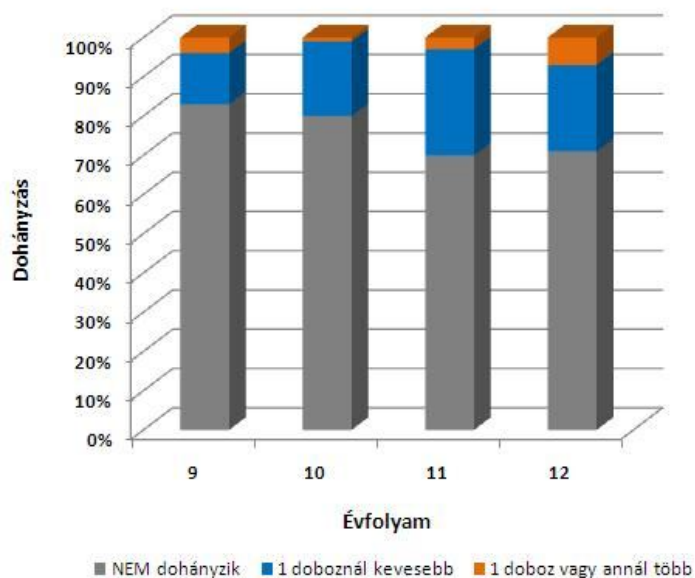
12. évfolyam

71% nem dohányzik

29% dohányzik - 22% naponta kevesebb,

mint egy doboz cigit szív el

7% 1 doboz

Alkoholfogyasztás

9. évfolyam

32% nem fogyaszt

0,8% naponta

7,2% hetente

60% ritkán

10. évfolyam

14% nem fogyaszt

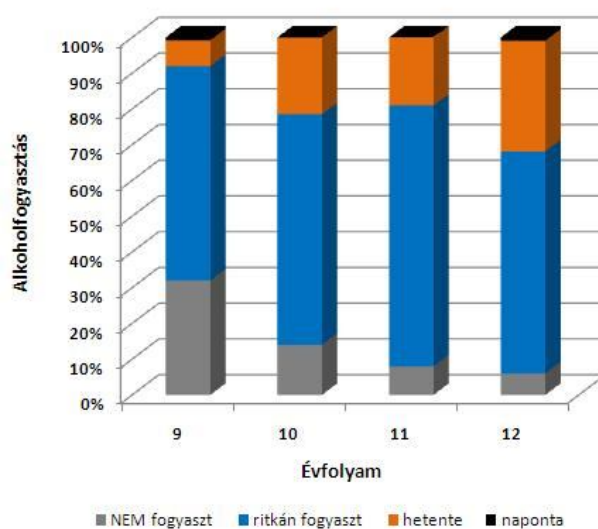
0% naponta

21,5% hetente

64,5% ritkán

11. évfolyam
8% nem fogyaszt
0% naponta
19% hetente
73% ritkán

12. évfolyam
6% nem fogyaszt
0,9% naponta
31% hetente
62,1% ritkán

Drogfogyasztás

9. évfolyam
96% nem próbálta
4% próbálta: 3% marihuána
1% speed/extasy
0% kemény drog
2,5% szokott is fogyasztani: 1,6 % marihuána
0,9 % speed/extasy
0 % kemény drog

10. évfolyam
86% nem próbálta
14% próbálta: 10,7% marihuána
3% speed/extasy
0,3% kemény drog

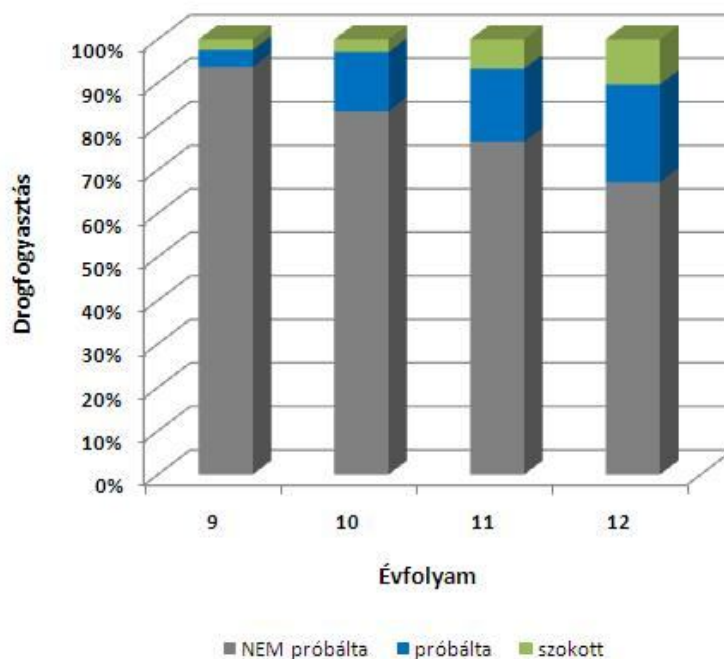
3% szokott is fogyasztani: 3% marihuána
 0% speed/extasy
 0% kemény drog

11. évfolyam

82% nem próbálta
 18% próbálta: 15,3% marihuána
 2,7% speed/extasy
 0% kemény drog
 7,2% szokott is fogyasztani: 6,3 % marihuána
 0,9 % speed/extasy
 0 % kemény drog

12. évfolyam

75% nem próbálta
 25% próbálta: 24% marihuána
 5% speed/extasy (van átfedés)
 0,9 % kemény drog
 11,6% szokott is fogyasztani: 8,6% marihuána
 3% speed/extasy
 0 % kemény drog

Összesítve az egész iskolára:

- 76% nem dohányzik
- 14% rendszeresen dohányzik
- 15,5% nem fogyaszt alkoholt
- 84% alkalmoszerűen fogyaszt alkoholt
- 83,5% nem próbált még drogot
- 16,5% próbált már valamilyen drogot
- 6% használ is drogot rendszeresen

A kérdőív eredményeit osztályfőnöki óra keretén belül a tanulókkal is ismertetjük, megbeszéljük.

A témahét célja

Kézzel fogható közelségbe hozni a diákok életébe az egészségnevelést. Olyan programok szervezése, melyek során fejlődik a tanulók egészségfejlesztő attitűdje.

Időpont

Egy hét a tavaszi félévben valamikor az írásbeli érettségik után

Érintett tanulócsoportok

A végzősökon kívül minden osztály.

Programok

- A hét minden napján minden szaktanár előtt nyitva áll a lehetőség arra, hogy óráin egy-egy tanulócsoportot bevonva az egészségneveléshez kapcsolódó témát járjanak körül.
- Plakát kiállítás – „Az én egészségem” címmel
- Minden délután előadások:
 - ❖ Országos Mentő Szolgálat békéscsabai részlege: elsősegélynyújtó bemutató, egy mentőautó bemutatása, hogyan lehet valakiből mentős?
 - ❖ Hogyan táplálkozzunk egészségesen? előadás + ételkészítés

- ❖ Vigyázzunk a külsőnkre! egy kozmetikus és egy fodrász hasznos tanácsai
- ❖ Sportdélután: futóverseny, labdajátékok, olimpia-totó, aerobic, spinning, kerékpártúra
- Vetélkedő: a hét korábbi napjain elhangzott előadásokból összeállított teszt, gyakorlati feladatok – minden osztály egy 6 fős csapatot indíthat
- Csütörtök este: disco

A témahét értékelése

A hét értékelése a diákokhoz és a tanárokhoz eljuttatott kérdőív alapján.

VI. Tudatos vásárlóvá nevelés

VI.1. Alapelvek

Két ernyőszervezet van a világon, amelyek valamelyikéhez manapság a legtöbb méltányos kereskedelemmel foglalkozó szervezet tartozik. A Fairtrade Labeling Organizations International (Nemzetközi Fairtrade Címkézési Szervezet, FLO) Németországban, Bonnban székel és egyre több Fairtrade-címkét fog össze. Egy ideje a termelőkkel is szorosabb kapcsolatokat épít. Az International Federation for Alternative Trade (Nemzetközi Föderáció az Alternatív Kereskedelemért, IFAT), amely mostanában helyezte át főhadiszállását Hollandiába, 160 méltányos kereskedelemmel foglalkozó szervezet globális hálózata, sokuk termelő, több mint ötven országból. A szervezetet a tagság irányítja. A FLO-nak és az IFAT-nak különböző funkcióik vannak, ezért némileg eltérő normáik is – nem minden tagjuk tartja be szükségszerűen az összeset, és sem az FLO-nak, sem az IFAT-nak nincs közvetlen hatalma a tagjai felett, bár a tagtársaktól érkező nyomás igen erős.

A méltányos kereskedelem általános alapelvei:

Demokratikus szerveződés - a termelőknek képesnek kell lenniük a kontroll gyakorlására azzal, hogy birtokolják a földet, amelyet megművelnek - szövetkezetekbe, demokratikus szövetségekbe vagy más formákba szerveződve, a körülményeknek megfelelő módon.

Elismert szakszervezetek - ha más a tulajdonos, a méltányos kereskedelem számára termelő munkásoknak rendelkezniük kell a szabad szakszervezetekbe tömörülés jogával, melyeken keresztül tárgyalhatnak.

A gyermekmunka tilalma - habár ez sokkal összetettebb ügy, mint azt gyakran sugallják, a gyermekmunka nem fér össze a méltányos kereskedelemmel.

Tisztességes munkakörülmények - a fenti intézkedések segíthetnek megeremteni a jó munkakörülményeket és a fizetést, de szükség van arra, hogy külön is megerősítsük őket.

Környezeti fenntarthatóság - a méltányos kereskedelem egyre „zöldebb”, részben azért, mert a zöldebb termékek (mint például a bioélelmiszerek) ára általában magasabb, de elsősorban azért, mert a termelők maguk is ezeket részesítik előnyben

Olyan ár, ami fedezi a termelés költségeit - ez általában egy garantált minimum árat jelent, függetlenül az áru világpiaci áráról.

Szociális prémiumok a körülmények javításáért - sok esetben fizetnek olyan prémiumot, amely nem közvetlenül az egyes termelőket illeti, hanem szervezetüket vagy közösségüket, közös projektet hozhatnak létre.

Hosszú távú kapcsolat - amely túlmutat egyes vásárlási szerződéseken, és sokkal hosszabb távú elkötelezettséget jelenthet, ha a kölcsönösen kialakított feltételeket betartják. Ez fontos a termelőknek és a beszerzőknek is, hogy azokban a ritka években is biztosítva legyen az ellátás, amikor az árak magasak, és a méltányos kereskedelem nem tűnik annyira szükségesnek.⁶

Annak érdekében, hogy ezek az alapelvek minél jobban működjenek természetesen mi is sokat tehetünk. Végiggondoljuk, hogy ha az olcsóbb terméket választjuk, előfordulhat, hogy azért olyan olcsó, mert vagy a munkaerőn, vagy az összetevő minőségén spóroltak, kihasználva ezzel egy munkást, vagy éppen a mi szervezetünkre káros anyagot felhasználva készült, mivel így volt olcsóbb az előállítás. És ezek tudatában inkább az egy picit lehet, hogy drágább árut vesszük meg, de tudjuk, hogy a pénz, amit adunk érte nem segíti elő egy másik ember kizsákmányolását.

Tehát a legfontosabb, hogy amikor bemegyünk egy üzletbe, ésszel vásároljunk, és mindig figyeljünk oda, hogy mit veszünk. Természetesen az is nagyon fontos, hogy amit veszünk, annak előállítása a földet mennyire zsákmányolja ki, mennyi káros anyag kerül a levegőbe a gyártása közben, vagy hogy mennyire aknázza ki a föld kincseit.

⁶ Ransom 2006, 24-25.

Sokat hallani manapság arról, hogy miként alakítjuk bolygónk jövőjét azáltal, hogy változtatunk szokásainkon: azzal, hogy kerékpárral közlekedünk, energiatakarékos égőket, visszaváltható palackokat és más hasonló termékeket használunk. Valamennyi környezetbarát szokás egyúttal egészséges is, s minél többen élünk majd ezekkel a lehetőségekkel, bolygónk jövőjére nézve annál nagyobb eredményeket érünk majd el.

Ennél azonban még tovább is merészkedhetünk. Vásárlásaink valódi hatásait a legtöbb árucikk esetében egészen a közelmúltig elhanyagolták. A termékek (akár kerékpárok, izzók, újrahasznosítható palackok) életciklusuk során megmutatkozó rejtett ökológiai tényezőinek felszínre kerülése - az előállítástól az elhasználódásig terjedő valamennyi folyamatban – a hatékony és környezettudatos cselekvés hullámát indíthatja el. Azáltal, hogy világosabban értjük majd az általunk használt árucikkek hatásait, vásárlási döntéseink összehatásai lendületet adnak a kereskedelem és az ipar világának is, ahová ezek a változások egyre fokozottabban fognak begyűrűzni.

Mindez olyan óriási lehetőséget teremt, amely a jövő szempontjából kiemelt jelentőségű. A vásárlók oldaláról ez az egyszerű mechanizmus olyan védő tényezőként jelenik meg, a mely ellensúlyozhatja a kereskedelem káros hatásait; és ezáltal is védheti bolygónk jövőjét. A vállalkozások egyre fokozottabb elköteleződése a fogyasztók értékei mellett a versenyelőny egy új, korszerű szempontjává válik – egy olyan anyagi lehetőséggé, amely jóval egészségesebb és ígéretesebb, mint a napjainkban ismert „zöld” marketing. Vélhetően nem érvényes az a meglátás, hogy „kivásároljuk majd magunkat” az ökológiai krízisből – a radikális transzparencia segítségével azonban a lényeges változások egy újabb területét nyitjuk meg.

Napjainkban állandósult a globális felmelegedés, a hétköznapi tárgyokban lévő mérgező anyagok és más, negatív környezeti változások veszélye; sokan hangsúlyozzák, hogy tennünk kell valamit, mielőtt túlságosan is késő volna. A veszélyeket hangoztató narratívák már túlságosan is ismerősek: fokozatosan növekvő hőmérséklet, gyakrabban jelentkező hurrikánok, tüzes szárazságok és elsivatagosodás egyes területeken, míg máshol szüntelen esőzések. Egyes előrejelzések a következő évtizedre még az étel- és vízellátottság problémáit is prognosztizálják, továbbá utalnak arra, hogy a globális összeomlás világszerte akár városok kitelepítésével is járhat.

Egy másik – napjainkban egyre hangsúlyosabb – vélekedés szerint a használati tárgyakban található ember alkotta kémiai anyagok lassan ölü mérgekként hatnak ránk és gyermekeinkre. Ez a rejtett, megbúvó toxicitás jóval túlterjed a játékokban található ólom jelenségén. Figyelmeztetnek a műanyagok keményítésére és lágyítására használt anyagok rákkeltő jellegére – melyeket egyébként rendkívül sok anyag előállításánál alkalmaznak a kórházi infúziós tasaktól a műanyag medencéig; felhívják továbbá a figyelmet a puhító hatású anyagok egészségügyi veszélyeire és arra is, hogy számítógépeink és nyomtatóink folyamatosan öntik magukból a mérgeanyagok két speciális fajtáját. A különböző iparágakban olyan kémiai keverékeket állítanak elő, amelyek lassanként megmérgezik testünk teljes ökológiai rendszerét. Minden ilyen jellegű figyelmeztetés szükségessé teszi a közös cselekvés fontosságának felismerését. A bontakozó krízis hajtóereje nem más, mint az emberi tevékenység, s a veszélyek ma már óriásiak. Együtt kell cselekednünk!⁷

VI. 2. Iskolai lehetőségek

Az iskola a legalkalmasabb arra, hogy cselekedtesse a diákokat, mozgósítsa a fiatalokat, akik kezében bolygónk további sorsa van. Elsősorban a legfontosabb a tájékoztatás. Nagyon sokan valószínűleg nincsenek is tudatában annak, hogy mennyi mindenbe van beleszólásuk azzal, hogy egy bizonyos terméket leemelnek a polcra, és beleteszik a bevásárlókosarukba. Nagyon fontos, hogy körültekintően tegyék ezt a terméket a kosárba. Lehetőleg nézzünk meg több hasonló dolgot is, mérlegeljük, hogy melyikkel ártunk legkevésbé környezetünknek, magunknak, vagy éppen másoknak. Ebben a legnagyobb segítséget szerintem az nyújtja, ha kellően tájékozottak vagyunk. Ennek érdekében egy témahetet szeretnék szervezni a diákoknak, aminek keretein belül különböző előadók meghívásával felkeltjük a diákok érdeklődését. És megmutatjuk, hogy mennyi mindenre kell figyelni ahhoz, hogy tudatos vásárlóvá váljanak.

A témahét célja

A dolgok mögöttes értékét is figyeljék a tanulók, és átgondoltan, körültekintően és környezettudatosan döntsenek, amikor bemennek egy üzletbe vásárolni.

⁷ Goleman 2009, 15-17.

Időpont

Őszi szünet utáni héten

Érintett tanulócsoportok

Az egész iskola érintett, minden osztály részt vehet a programokon.

Programok

- A hét minden napján minden szaktanár előtt nyitva áll a lehetőség arra, hogy óráin egy-egy tanulócsoportot bevonva a tudatos vásárláshoz kapcsolódó témát járjanak körül. Például matematika órán számításokat végezhetnek egy-egy áru valódi áráról, arról hogy miből adódik össze a végső összeg. Földrajz órán megnézhetik, hogy az egyes áruk szállítása (pl. banán, déli gyümölcsök) hogyan történik a kontinensek között, vagy történelem órán a kereskedelem kialakulásával foglalkozhatnak stb.
- Minden délután előadások:
 - ❖ Bio-élelmiszerek – mitől lesz egy élelmiszer bio, miért jobb, ha ezt választjuk
 - ❖ Kis üzlet vagy nagy bevásárlóközpont?– vitadélután, érvek és ellenérvek
 - ❖ Hazai vagy import? – mikor melyiket válasszuk
 - ❖ A titokzatos E-számok – az ételek összetevői között szereplő E betűkről hallhatunk előadást, melyik az amitől óvakodnunk kell, melyik ártalmatlan
 - ❖ A vásárlók jogai – a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség meghívott előadója tart előadást
 - ❖ A Perui kávé és a ghánai kakaótermelés mögött rejlő emberi történetek
- Vetélkedő: a hét korábbi napjain elhangzott előadásokból összeállított teszt, gyakorlati feladatok – minden osztály egy 6 fős csapatot indíthat

A témahét értékelése

A hét értékelése a diákokhoz és a tanárokhoz eljuttatott kérdőív alapján

VII. Az európai azonosságtudat fejlesztésének új, tanórán kívüli lehetőségei

VII. 1. Kerettantervi előírások

A gimnáziumi kerettanterv⁸ a következőképpen fogalmazza meg az európai azonosságtudat kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos elvárásokat: A gimnáziumi nevelés és oktatás egyik „feladata a nemzeti és európai identitástudat továbbépítése a tanulóknban, valamint intellektuális, érzelmi és testi érésük egyensúlyának biztosítása. Együttműködésre és kooperációra nevel, fejleszti a konfliktusok kezeléséhez szükséges személyiségjegyeket: az önismeretet, az önbizalmat, az alkalmazkodóképességet, a kudarcűrést. Mindezzel előmozdítja a tanulóknban a konstruktív attitűd kialakulását.”

Iskolánk helyi tanterve⁹ a fentieknek megfelelően tartalmazza a következő részt:

„Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel. Magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Tanulóinkat iskolás éveik alatt is olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal kell gazdagítani, amelyek birtokában meg tudják találni helyüket az európai nyitott társadalmakban. Fontos az is, hogy európai identitásuk megerősödésével nyitottak és elfogadóak legyenek az Európán kívüli kultúrák iránt is.

A tanulók ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Szerezzenek információkat az emberiség közös, globális problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről. Növekedjék érzékenységük a problémák lényege, okai, az összefüggések és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt. Az iskolák és a tanulók törekedjenek arra, hogy közvetlenül is részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.”

⁸ <http://www.ntk.hu/kozepiskola/oktatastamogatas/kerettanterv>

⁹ <http://gimnazium.mezobereny.hu>

A fentiekből is látszik, hogy iskolánk fontosnak tartja az európai azonosságtudat fejlesztését. Ennek eddigi lehetőségeit a következő tantárgyak jelentették a kerettantervi előírásoknak megfelelően:

- Magyar nyelv és irodalom: „Megszerezhetik azt a műveltségi anyagot, amely a magyar és az európai kultúra hivatkozási alapja.” A tanulók minden évfolyamon találkoznak az európai kultúra kiemelkedő alkotásaival.
- Történelem: Kiemelt hangsúlyt kap Európa történelme. A 12. évfolyam hangsúlyozottan foglalkozik az európai integráció történetével, az Unió működésével, illetve Magyarországgal és az EU viszonyával.
- Etika: Fejlesztési követelményei közé tartozik a társadalmi együttélés szabályainak ismerete, tudatos belátáson alapuló kritikai elsajátítása. A jogérzés, a társadalmi felelősségtudat elmélyítése, a társadalomelmélet ismerete.
- Idegen nyelv: „Országismeret: más országok, ezen belül a célország(ok) kultúrája, politikai, gazdasági és társadalmi élete.”
- Földrajz: „Az Európai Unió, valamint a távoli tájak és országok természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemléletmód kialakulásához. Mindezt úgy valósítja meg, hogy közben elősegíti a természeti és a kulturális értékek iránti tisztelet, illetve a következő nemzedékek számára történő megőrzésük iránti igény kialakulását. Ezzel hozzájárul a felelős és tudatos környezeti magatartás fejlődéséhez. A más anyanyelvű országok és kultúrák megismerése elősegítheti a tanulóknál az adott célnyelven történő kommunikáció igényének kialakulását, ez pedig megkönnyítheti az idegen nyelvi kommunikáció fejlődését.”
- Ének-zene: „Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra: Az audiovizuális eszközök segítségével lehetőség adódik a kontinensek zenéjéhez kapcsolódó zenei anyagok, népszokások eredeti környezetükben történő bemutatására. Ezzel lehetővé válik az ismert hazai szokásoknak és távoli népek szokásainak egybevetése, a kulturális azonosságtudat alakítása a zene segítségével.”

A továbbiakban három nem tanórai lehetőséget mutatunk be az európai azonosságtudat fejlesztésére. Ezek az opciók még bevezetésre várnak a mi iskolánkban is, fokozatosan építve be iskolánk arculatába, hagyományába.

VII. 2. Európai Unió tagozat / szakkör indítása

Célok és feladatok

Az Európai Unió tagozat céljai és feladatai nagyjából megegyeznek a történelemtanítás céljaival és feladataival, ezek mind az általános iskolában tanult ismeretekre épülnek. A tanulmányoknak jelentős szerepük van számos pozitív személyiségvonás kifejlesztésében, tudatosításában. A történelmi eseményekben részt vevők tetteinek ismerete, viselkedésük, döntéseik és cselekedeteik motívumainak megértése olyan kulcskompetenciák kialakulását teszik lehetővé (elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, illetve a szociális és állampolgári kompetencia), amelyek által az egyén, mint társas lény és állampolgár megtalálhatja helyét a társadalomban. A múltból a jelenbe vezető utak feltárása pedig segít a jelenkor politikai, gazdasági, társadalmi jelenségeinek megértésében. A történelem és a hozzá kapcsolódó műveltségterületek moduljainak feladata, hogy közvetítsék e célok eléréséhez a szükséges tartalmat. Ehhez a történelem és a társadalmi ismeretek elsajátításának olyan körülményeit kell megteremtünk, ahol a tudás megszerzésének módja örömet jelent a diákok számára. A történelem, a társadalom megismerésében növekvő szerepet kell kapnia a média modern eszközeinek. Ezek segítségével az általános műveltséget megszilárdító és elmélyítő szakasz folyamán alakuljon ki és szilárduljon meg a tanulók digitális kompetenciája. A tanulók tudása ne szűküljön le pusztán a tények ismeretére, hanem mindez problémaérzékenységgel, a tudás bővítésének igényével, az önálló tanulási, tájékozódási módszerek ismeretével is járjon együtt. Csak így alakulhat ki az iskolai tanulmányokon túlmutató pozitív viszony a társadalomtudományokhoz. A múlt sorskérdéseiben mai életünk problémái is megjelenhetnek. Elemzésük, megértésük megerősítheti az egyént a társadalomért, a kisebb közösségekért, önmagáért vállalt felelős magatartásában. Mindennek feltétele olyan kritikai szemléletmód fejlesztése, amelynek

segítségével a jelenben és a múltban is képes a lehetséges alternatívák meglátására és értékelésére.

Érintett tanulócsoport

A tagozat felvétele fakultatív jellegű. Minden 10. és 11. évfolyamos diák számára lehetséges. A beinduláshoz minimum 5 fő szükséges. Maximális létszám 15-18 fő.

Óraszám

Az egyik félévben heti 1 óra: 18 óra

A másik félévben heti 2 óra: 36 óra

Évfolyam	Óraszám
10.	54
11.	54

Témakörök

- Az integráció fogalma, formái
- Az európai integráció kialakulása, fejlődése, céljai
- Az Európai Unió felépítése, főbb intézményei és azok működése, hatásköre
- Döntéshozatal, jogalkotás
- Az Unió fontosabb szerződése
- Az egységes belső piac kialakítása
- Az euro
- Regionális különbségek az Unióban
- A bővítési folyamat
- Az EU tagállamai
- Az Unió jelképei
- Az Unió és Magyarország

Szemponatok a tanulói teljesítmény értékeléséhez

A tanuló előrehaladása szempontjából a következő értékelési események tervezhetők:

- Projektmunkában való részvétel szóbeli értékelése
- Kiselőadások szóbeli értékelése

VII. 3. Az Európa Nap megünneplése

1950. május 9-én Robert Schuman előterjesztette Európa újjászervezésére vonatkozó javaslatát, mely elengedhetetlen feltétele volt a békés kapcsolatok fenntartásának. Ezt a Schuman-nyilatkozat néven ismert javaslatot tekintjük a mai Európai Unió megszületéséhez vezető első lépésnek. Május 9. mára európai szimbólummá vált (Európa Nap), amely az EU zászlójához, himnuszához és az egységes valutához (az euro) hasonlóan az Európai Unió politikai egységét jelképezi.

Iskolánk jövőbeli arculatához tartozik, hogy minden évben megrendezzük az Európa Naphoz kapcsolatos rendezvényünket.

Cél

Olyan programok megvalósítása, melyek hagyománnyá válva közelebb hozzák az Uniót, illetve az „Uniós” életérzést diákjainkhoz.

Időpont

Minden év május 9-hez legközelebb eső csütörtök. Nem egész napos program, csak délutáni.

Érintett tanulócsoportok

A végzősökon kívül minden osztály.

Programok

- Egész nap kiállítás a vetélkedő előzetes feladataiból
- A program délután 17 órakor kezdődik - Vetélkedő: minden osztály egy 5 fős csoportot indíthat
- Feladatok:
 - ❖ Előzetes feladat: plakátkészítés „Az én Európai Unióm” címmel
 - ❖ EU-kvíz
 - ❖ Az Unió zászlajának elkészítése különböző alapanyagokból
 - ❖ Az EU himnuszának előadása különböző stílusokban
- A győztes csapatok jutalmazása
- A vetélkedővel párhuzamosan filmnézés
- Este: EU-s disco

VII. 4. Az Európai Unióhoz kapcsolódó témahét megrendezése

Iskolánk tervei között szerepel, hogy a következő években megrendez egy az Unióhoz kapcsolódó témahetet, ami az Európa Nap továbbfejlesztése lesz.

Cél

Olyan programok megvalósítása, melyek közelebb hozzák az Uniót, illetve az „Uniós” életérzést diákjainkhoz. Minél több kolléga és ez által tantárgy bevonása.

Időpont

A május 9-ei hét.

Érintett tanulócsoportok

A végzősökon kívül minden osztály.

Programok

- A hét minden napján minden szaktanár előtt nyitva áll a lehetőség arra, hogy óráin egy-egy tanulócsoportot bevonva az Unióhoz kapcsolódó témát járjanak körül. Néhány lehetőség:
 - ❖ Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási, érvelési feladatok a témával kapcsolatban
 - ❖ Történelem: Az Unió története
 - ❖ Rajz: az Unió új jelképeinek megalkotása, plakátkészítés
 - ❖ Ének: az Unió himnusza
 - ❖ Földrajz: az Unió egyes országainak megismerésestb.
- Filmek Európából – minden délután
- Plakát kiállítás – „Szeretlek Unió” címmel
- Minden osztály felkészül egy Uniós országból: terem dekorálása ennek megfelelően, kvíz, minden délután négy-négy osztály kap lehetőséget saját országuk bemutatására: zene, tánc, ételek, italok stb. (Az országok kisorsolása legalább két héttel korábban)
- A győztes csapatok jutalmazása
- Csütörtök este: EU-s disco

A témahét értékelése

A hét értékelése a diákokhoz és a tanárokhoz eljuttatott kérdőív alapján.

VIII. Felhasznált irodalom

Goleman, Daniel: Zöld út a jövőbe. Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2009

Ransom, David: Mellébeszélés nélkül: Útmutató a méltányos kereskedelemhez. Védegylet Egyesület, Budapest, 2006.

Vásárhelyi Tamás és Victor András: Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia - alapvetés-2003, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Budapest, 2003.

<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2001-09-ta-Havas-Fenntarthatosag>

<http://www.ofi.hu/tudastar/nemeth-gaborne-doktor-090930>

<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=TF-Havas-Varga-Fenntarthatosag>

<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005-12-ta-Tobbek-Fenntarthato>

<http://www.ntk.hu/kozepiskola/oktatastamogatas/kerettanterv>

<http://gimnazium.mezobereny.hu>

memex.c3.hu/~ifyou/palyazatok/rez/kerdd.doc